

กลยุทธ์การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
Quality System Management Strategies for World Class Standard
School Under the Primary Educational Service Area Office

¹จำเริญ สีมาร์ตัน Chamroen Seemarat

²พระมหาธำรง ฐิตปุญโญ Phramaha Thamrong Thitapunkho

^{1,2}มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

^{1,2}Mahamakut Buddhist University

¹Corresponding author, e-mail: mamsee2506@gmail.com

Received November 24, 2023; Revised September 27, 2024; Accepted: September 27, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (2) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารจัดการระบบคุณภาพ (3) พัฒนากลยุทธ์ในการบริหารจัดการระบบคุณภาพของโรงเรียน และ (4) ประเมินและรับรองกลยุทธ์ดังกล่าว การวิจัยใช้วิธีการแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาจำนวน 45 แห่ง โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างาน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 532 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.99 และ 0.98 แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินกลยุทธ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี PNI Modified ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกมีความสำคัญในการบริหารจัดการ โดยจุดแข็งอยู่ที่กระบวนการบริหาร ส่วนจุดอ่อนอยู่ที่ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน และความสามารถในการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง และ 69 วิธีดำเนินการ ซึ่งได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้อง โดยผลการประเมินอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารระบบคุณภาพ; โรงเรียนมาตรฐานสากล; สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

This research aims to (1) study the management conditions of quality systems in world-class standard schools under the Primary Educational Service Area Office, (2) analyze the strengths, weaknesses, opportunities, and threats (SWOT) of quality management, (3) develop strategies for managing the quality systems of schools, and (4) evaluate and certify these strategies. The research employed a mixed-methods approach, with a sample of 45 international standard primary schools. Data providers included directors, deputy directors, department heads, teachers, and school committee members, totaling 532 individuals. The tools used for the research included questionnaires with reliability values of 0.99 and 0.98, structured interviews, and strategic assessment forms. The statistical methods employed for data analysis included frequency counts, percentages, means, standard deviations, and the PNI Modified Index. The research findings indicated that both internal and external environments are crucial for effective management. The strengths lie in management processes, while the weaknesses pertain to students' 21st-century skills and their ability to manage teaching and learning. The developed strategies consist of 4 main strategies, 13 secondary strategies, and 69 implementation methods, which were certified by experts regarding their appropriateness, feasibility, and accuracy, with high levels of evaluation results.

Keywords: Quality management strategies; International standard schools; Under the Primary Educational Service Area Office

บทนำ

การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) ตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติ ได้อาศัยหลักการและแนวคิด หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้เพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาอย่างเหมาะสม ในการพัฒนาประเทศในด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรเชิง เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมให้มีความเจริญรุ่งเรือง และมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ด้วยปัจจุบันระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร ประเทศไทยจะมีความสัมพันธ์กับชุมชนโลกบนพื้นฐานของศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมกัน มีความสามารถในการแข่งขันและร่วมมือกับประชาคมโลกได้

ต่อเมื่อเรามีการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษา ให้สามารถพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีสมรรถนะในการแข่งขัน มีคุณภาพสูงขึ้นรู้จักเลือกที่จะรับกระแสของวัฒนธรรมต่างชาติ ปลูกจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย รวมถึงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ทันต่อสภาวะการณ์โลก (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563)

คุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐบาลให้ความสำคัญ โดยมุ่งเน้นการประกันคุณภาพและการส่งเสริมคุณภาพให้การศึกษาที่มีคุณภาพที่ดี แต่ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เปิดกว้างมากขึ้นมาตรฐานคุณภาพจะไม่อยู่ภายในประเทศเท่านั้นแต่มาตรฐานต้องสามารถเทียบเคียงหรือแข่งขันได้ในสากล เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในระบบสากลไม่ใช่อยู่เพียงในประเทศเท่านั้น ในการพยายามพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของสากลนั้น จะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการ การเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาอันเป็นการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษามีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการศึกษาในทุกด้าน ด้วยการศึกษาคือการสร้างทุนทางปัญญาช่วยให้คนมีหลักคิด รู้จักใคร่ครวญเลือกสรร และปรับตัว เพื่อเข้าสู่สังคมแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge based society) และเศรษฐกิจบนฐานความรู้ (Knowledge based economy) ซึ่งมีผลให้การบริหารการศึกษาไทยต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน ความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ทำให้กระบวนการบริหารจัดการต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ เป็นเหตุให้ผู้บริหารจะต้องใฝ่รู้ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การบริหารจัดการองค์กรอยู่รอด และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาประเทศสู่สังคมแห่งการเรียนรู้จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม (พรณวดี ปามุทา, 2559)

โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 โดยมีโรงเรียนเป้าหมาย 500 โรงเรียนเป็นรุ่นที่ 1 และในปี พ.ศ.2555 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้คัดเลือกโรงเรียนรุ่นที่ 2 เพิ่มเติมจำนวน 150 โรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ให้ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) 2) ยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World-Class Standard Curriculum and Instruction) และ 3) การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) (สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555) จากเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่จะทำให้ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) ตรงตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล มีทั้งหมด 5 เป้าหมาย คือ 1) เป็นเลิศทางวิชาการ หมายถึง นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สูง 2) สื่อสารสองภาษา หมายถึง ผู้เรียนมาตรฐานสากลมีทักษะและความสามารถ ด้านภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในระดับเดียวกับนักเรียนของประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูง ทั้งเพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพื่อการติดต่อสื่อสาร เพื่อการนำเสนอผลงาน เพื่อการโต้แย้งเหตุผล และเพื่อการเจรจาความร่วมมือ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความสนใจเรียนวิชาภาษาต่างประเทศภาษาที่สองเพิ่มมากขึ้น 3) ล้ำหน้าทางความคิด หมายถึง ผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคิดวิทยาศาสตร์ และมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงมีทักษะความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหาและการใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้ในระดับเดียวกันกับนักเรียนที่มีคุณภาพการศึกษาสูง 4) ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง ผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล มีทักษะความสามารถในการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง (Independent Study) และมีความสามารถในการผลิตผลงานด้านต่างๆ ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพสูง และ 5) ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก หมายถึง ผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นผู้มีจิตสาธารณะ มีสำนึกในการบริการสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีจิตสำนึกในการส่งเสริม พิทักษ์ และปกป้องสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม และสถานะทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียนในระดับสูง นอกจากนี้ความสำเร็จของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลอีกมุมมองหนึ่ง สามารถพิจารณาได้จากผลการเข้าร่วมโครงการการประเมินผลนานาชาติ (PISA) จัดโดย OECD และโครงการการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ (TIMSS) จัดโดย IEA ซึ่งในปี พ.ศ. 2558 ผู้เรียนในโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ได้รับการสุ่มเข้าสอบโครงการ PISA หรือ TIMSS มีเป้าหมายให้นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมาตรฐานสากล จะต้องมียุทธศาสตร์ผลการสอบโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนนานาชาติที่เข้าร่วมโครงการ PISA หรือ TIMSS ในปีเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

จากผลการประเมินโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา ในปีงบประมาณ 2558-2560 ที่ผ่านมามีการประเมินคุณภาพระดับองค์กร เพื่อรับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับ OBECQA (Office of Basic Education Commission Education Commission Quality Award) มีจำนวน 45 โรงเรียนจากโรงเรียนประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลทั้งหมด 281 โรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ซึ่งโรงเรียนที่ผ่านการประเมินมีจำนวนน้อยโดยคิดเป็นค่าเฉลี่ยจะได้เพียง 16% ถือได้ว่าเป็นสัดส่วนที่ยังมี

ปริมาณน้อย แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาที่มีความพร้อมในการยกระดับเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในระดับ OBECQA ยังไม่ประสบผลสำเร็จ และในปีการศึกษา 2561 ได้มีโรงเรียนที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการจำนวน 799 โรงเรียน ตามเกณฑ์การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ในระดับ OBECQA ทั้งในระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา และเพื่อให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้ประสบผลสำเร็จให้ผ่านการประเมินในระดับ OBECQA เพิ่มมากขึ้น

จากสภาพปัญหา และความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและรับผิดชอบการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลในระดับ OBECQA จึงต้องการที่จะศึกษาถึงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้กับโรงเรียนที่ต้องการพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา เพื่อรับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับ OBECQA (Office of Basic Education Commission Education Commission Quality Award) ให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพของการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
4. เพื่อประเมินและรับรองกลยุทธ์การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา” เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนการวิจัยมีรายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย แหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

- การวิเคราะห์เอกสาร: ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล รวมถึงหลักการและทฤษฎีที่สนับสนุนแนวทางการบริหารนี้

- การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ: ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคุณภาพ

- การวิเคราะห์ข้อมูล: ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถูกวิเคราะห์โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่และร้อยละ เพื่อสรุปผลการศึกษาด้านสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

ขั้นตอนที่ 2: วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม

- การวิเคราะห์ SWOT: ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Strengths and Weaknesses) โดยดูที่กระบวนการบริหารและผลผลิต รวมถึงสภาพแวดล้อมภายนอก (Opportunities and Threats) โดยพิจารณาด้านสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี

- การเก็บข้อมูล: ใช้ค่าดัชนี PNI Modified ในการวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียน จากนั้นเสนอข้อมูลเหล่านี้ในการพัฒนากลยุทธ์

ขั้นตอนที่ 3: พัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการ

- การจัดกลุ่มข้อมูล: ข้อมูลจากการวิเคราะห์ SWOT จะถูกจัดกลุ่มตามค่าดัชนี PNI เพื่อจัดลำดับความต้องการ

- การพัฒนากลยุทธ์: กลยุทธ์การบริหารจัดการจะถูกพัฒนาขึ้นจากข้อมูลที่ได้ โดยการใช้วิธี TOWS Matrix เพื่อเชื่อมโยงระหว่างจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม รวมถึงการสร้างวิธีดำเนินการเพื่อสนับสนุนกลยุทธ์เหล่านี้

ขั้นตอนที่ 4: ประเมินและรับรองกลยุทธ์

- การเลือกผู้ประเมิน: ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เพื่อทำการประเมินกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ประเมินในด้านต่างๆ เช่น การบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา

- การใช้แบบสอบถาม: ใช้แบบสอบถามในการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ จากนั้นจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนต่อไป

แต่ละขั้นตอนนี้มีความสำคัญในการทำให้การวิจัยมีความครบถ้วนและเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาและประเมินกลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่น่าเสนอ พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกในการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากลในระดับประถมศึกษา ภาพรวมด้านกระบวนการบริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าการกำหนดขั้นตอนการทำงานอย่างชัดเจนมีความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคมมีความสำคัญต่อการจัดการเช่นกัน อย่างไรก็ตาม นโยบายของรัฐบาลถือเป็นภาวะคุกคามต่อการบริหารจัดการโรงเรียน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ในด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่ามี หลักสูตรหลัก 4 ข้อ ประกอบด้วย 13 หลักสูตรรอง และ 69 วิธีดำเนินการ โดยผ่านการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญในระดับสูง

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT Analysis) พบว่า:

- จุดแข็ง: กระบวนการบริหารและการจัดการ
- จุดอ่อน: ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ยังต้องการพัฒนา
- โอกาส: เทคโนโลยีและการสนับสนุนทางเศรษฐกิจ
- ภาวะคุกคาม: นโยบายของรัฐบาลที่ไม่ต่อเนื่อง

ตารางแสดงผลการคำนวณค่าเฉลี่ยของปัจจัยการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับการประเมิน
1.กระบวนการบริหาร	4.60	0.32	มากที่สุด
2.ปัจจัยนำเข้า	4.45	0.28	มาก
3.ผลลัพธ์	4.30	0.25	มาก
4.เทคโนโลยี	4.50	0.29	มากที่สุด
5.นโยบายของรัฐบาล	3.80	0.40	ปานกลาง

จากตารางจะเห็นได้ว่าด้านกระบวนการบริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.60 (ระดับมากที่สุด) แสดงให้เห็นว่าการบริหารที่มีประสิทธิภาพส่งผลให้การพัฒนาประสบความสำเร็จ ส่วนด้านนโยบายของรัฐบาลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดที่ 3.80 (ระดับปานกลาง) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่แน่นอนของนโยบายที่เป็นภาวะคุกคามในการบริหารโรงเรียน

แต่ละขั้นตอนนี้มีความสำคัญในการทำให้การวิจัยมีความครบถ้วนและเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาและประเมินหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมาตรฐานสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

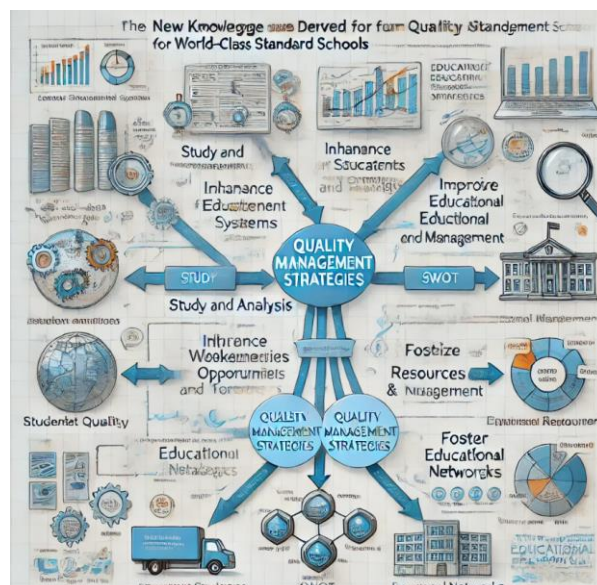
ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. (1.) สภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการพบว่าสภาพการบริหารจัดการระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากลอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะในด้านกระบวนการ (Process) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหารที่มีขั้นตอนชัดเจนและเป็นลำดับ มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด (Reali, 2010) (2) สภาพแวดล้อมภายนอกและโอกาส พบว่าด้านสภาพแวดล้อมภายนอก เทคโนโลยีและเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารจัดการโรงเรียน สภาพเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้โรงเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน การสื่อสาร และการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกเกศ ชนะโยธา ที่ชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้และการบริหารโรงเรียน (ปกเกศ ชนะโยธา, 2557) (3) จุดอ่อนและภาวะคุกคาม ผลการวิเคราะห์พบว่า จุดอ่อนของการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลคือทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนที่ยังไม่พัฒนาเต็มที่ โดยเฉพาะด้านการคิดวิเคราะห์และทักษะกระบวนการคิด อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลที่ไม่สม่ำเสมอ เป็นภาวะคุกคามต่อการบริหารจัดการโรงเรียน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของนโยบายบ่อยครั้ง ส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการบริหาร (4) ผลของกลยุทธ์ พบว่า การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะในด้านความเหมาะสม ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ ซึ่งกลยุทธ์หลักที่ได้รับการรับรองมากที่สุดเป็นกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสมรรถนะของผู้เรียนในอนาคต และการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การพัฒนาการศึกษามีความยั่งยืน

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า สภาพของการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลอยู่ภายใต้การกำกับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีความเข้มแข็งในด้านการกระบวนการ (Process) โดยเฉพาะในด้านการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์ในระดับที่สูงที่สุด ผลการศึกษาพบว่าการบริหารงานเชิงระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน ช่วยให้การบริหารมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการวิจัย พบว่ากลยุทธ์การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง และ 69 วิธีดำเนินการ ซึ่งได้แก่ (1) กลยุทธ์หลักที่ 1: จัดการศึกษาที่ตรงตามสมรรถนะเพื่อตอบสนองการมีงานทำในอนาคต และกลยุทธ์รอง: เพิ่มศักยภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมกับการทำงานในอนาคต (2) กลยุทธ์หลักที่ 2: ยกระดับคุณภาพการศึกษา และกลยุทธ์รอง: ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ (3) กลยุทธ์หลักที่ 3: จัดการทรัพยากร และการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และกลยุทธ์รอง: จัดหางบประมาณและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่

4. ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ประเมินและรับรองกลยุทธ์การบริหารจัดการระบบคุณภาพ ผลการวิจัยในวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 แสดงให้เห็นว่าการประเมินและรับรองกลยุทธ์การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน โดยใช้การประเมินในด้านความเป็นไปได้ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความโปร่งใส ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านความเป็นโปร่งใส (ค่าเฉลี่ย 4.45, S.D. = 0.28) ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของโรงเรียนมาตรฐานสากล ในการประเมินในลักษณะนี้ช่วยยืนยันว่ากลยุทธ์ที่ถูกพัฒนาขึ้นมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในด้านการบริหารการศึกษา ได้ให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นที่มีคุณค่า ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนต่อไปได้

ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค TOWS Matrix มาจำแนกองค์ประกอบของการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากลให้แก่โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ต้องการยกระดับให้สูงขึ้น นำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดให้โรงเรียนได้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

แผนภูมิภาพแสดงขั้นตอนการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล และแผนภูมินี้เป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจขั้นตอนการพัฒนากลยุทธ์และการจัดการระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล ดังนี้

1. ศึกษาการจัดการปัจจุบัน จากการวิเคราะห์ระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT Analysis) เพื่อประเมินปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการ เช่น กระบวนการจัดการเรียนรู้และปัจจัยที่เป็นปัญหา

2. พัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการ จากการวิเคราะห์ SWOT ได้พัฒนากลยุทธ์หลัก 4 ข้อ ได้แก่ 1) เพิ่มศักยภาพผู้เรียนเพื่อตอบสนองการมีงานทำในอนาคต 2) ยกระดับคุณภาพการศึกษา 3) จัดการทรัพยากรและการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และ 4) สร้างเครือข่ายการศึกษาเพื่อความร่วมมือในการพัฒนา

3. การจัดการดำเนินงาน กลยุทธ์แต่ละข้อมีการกำหนดกลยุทธ์รองและวิธีการดำเนินการ เพื่อให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพของการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม ของการบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3) พัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และ 4) ประเมินและรับรองกลยุทธ์การบริหารจัดการระบบคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยใช้วิธีแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กลุ่มตัวอย่างการวิจัย โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาที่ผ่านการประเมินในระดับ OBECQA จำนวน 45 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ หัวหน้างานหรือ ครูผู้สอนที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นตัวแทนผู้ปกครอง โรงเรียนละ 14 คน จำนวน 532 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99 และ 0.98 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และข้อเสนอแนะ และแบบประเมินกลยุทธ์ เก็บข้อมูลในปีพุทธศักราช 2563 สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI Modified การกำหนดกลยุทธ์ด้วยวิธี TOWS Matrix และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงบรรยาย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดและผู้บริหารสถานศึกษาควรประยุกต์ใช้กลยุทธ์ในการขับเคลื่อนนโยบายของโรงเรียนให้ตรงตามเป้าหมาย เช่น การพัฒนาทักษะสองภาษา และการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้โรงเรียนมีศักยภาพในการแข่งขันระดับสากล

2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในการนำไปใช้ประโยชน์

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรนำกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2.2 โรงเรียนมาตรฐานสากล ควรใช้กลยุทธ์ที่เสนอเพื่อปรับปรุงหลักสูตร พัฒนาศักยภาพผู้เรียน และยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนให้ตอบสนองต่อทักษะในศตวรรษที่ 21

2.3 กระทรวงศึกษาธิการ สามารถใช้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและขยายโครงการโรงเรียนสองภาษาและโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อตอบสนองต่อการศึกษายุคโลกาภิวัตน์

2.4 ควรมีการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ควรวางแผนอัตราค่าจ้างและบุคลากรให้ครบถ้วน รวมถึงการประเมินบุคลากรอย่างยุติธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปกเกศ ชนะโยธา. (2557). *การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิดตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรณวดี ปามุทา. (2559). *ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปริญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยสยาม.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และ
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). คู่มือการประเมินคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาขั้น
พื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

Real. P. D. (2010). *H2 solve wicked problems*. North Cololina: Lulu.

